

3 נפולונה!

הגיע הזמן לחסלה

משום שלדעת חבריה יש בעצם הצגתם, כדי לפגוע במדינה הידיונית לישראל. דווקא בשני הסרטים שפסלה בנימוק זה, נפלה הצנזורה בפח.

הסרט הראשון שנפסל בטענה זו, הוא הסרט הצרפתי הוא חיוב למות, המבוסס על ספרו של הסופר היווני הגדול ניקוס (זורבה היווני) קאואנצ'קיס. הצנזורה מצאה בו כאילו פגיעה בתורכיה. אולם תורכיה עצמה לא היססה להתיר את הצגת הסרט בארצה.

סרט אחר שנפל מאותה סיבה הוא נתיבי תהילה, סרט אמריקאי על משפט צבאי של מחלקת צבא צרפתי במלחמת העולם הראשון. נה שטיכבה להישמע להוראות המטרופול של מפקדה. הסרט הפופולרי, שהצנזורה מצאו בו פגיעה בצרפת, הוצג בהצלחה בי צרפת עצמה.

נוסף לאלה, פסלה הצנזורה השנה שמר נה סרטים נוספים, משום שהם מתארים לדעתה יותר מדי אלימות ומעשי פשע. לדעת הצנזורים, עשייה ראיית סצינות מעין אלה להגביר את מעשי האלימות והפשע המבור צעים עליידי הצופים.

לא רק שלדעה זו אין שום הוכחה מדעית, אלא שההיפך מכך הוא הנכון. הפסיכולוגיה המודרנית נוטה לקבל את הדעה, שי דווקא ראיית אלימות ופשע על הבד, או קריאה אודות אלה בספרים, משחררת הדפים ומביאה לפירוקן מתחת נפשית.

אייאפשר להשתחרר מהרושם שהמניע הי דוחף את הצנזורה באסור סרטי אלימות ופשע, הוא שאיפה בלתי מבוססת להתיר להצגה רק סרטים המראים עולם יפה יותר. בתקופה בה מקרים של אלימות, פשע וזוועה, הם תופעות של יומיום בכרוניקה בעתונות, והוי שאיפה אבסורדית.

הנקודה הרגישה ביותר של הצנזורה הם תיאורי העירום המופיעים בסרטים. בדרך כלל מגבילה הצנזורה סרטים אלה למבוגרים בלבד. אולם גם אז היא ממשיכה לקצץ סצינות עירום. אין דבר יותר מגוחך מאיסור פורטיני של ראיית תמונת עירום, המופיעה ונעלמת תוך שניות בסרט, על אדם מבוגר.

אולם למרות שלכאורה נראה שהצנזורה התקדמה בגישתה לתופעה זו בשנים האחרונות, אין הדבר כך. גם כיום ממשכים הצנזורים לקצץ בכל מקום שעירום נראה להם מיותר או בלתי אסתטי. וכאשר מפין הסרט מסרב לקצץ קטעי עירום בסרטו,

משום שחוקי ישרן, שכיום אינו נמוץ ביותר, נקרא בשם הגולם. הגולם עומד שפניו אל הקיר. מאחוריו, במרחק כמה ושרות מטרים עומדת קבוצת חבריו למשחק. גולם סופר עד שלוש ומפנה את פניו אחור, בזמן שהוא מונה, מותר לחבריו התקדם לעברו. אולם באם זו משהו כשי גולם בתפקידו. את פניו, הוא מחליף את גולם בתפקידו. באם אין הגולם מצליח תפוס איש בתנועה וכל אנשי הקבוצה צליחו להגיע אליו מבלי שירגיש בכך, גם רשאים להכותו מאחוריו עד שיצליח וזהות את המכה.

בתקופה האחרונה דמה הציבור הישראלי גולם שבמשחק. יריבו במשחק זה היתה הצנזורה הישראלית — הנקראת בשם המועצה לבקורת סרטים ומחזות. בתחילה היתה הצנזורה מרוחקת מאוד. היא דאגה רק שלא יצו כריבים, מחזות או סרטים פורנוגרפיים ואלה העשויים לפגוע בשלום הציבור. שהיפנה הציבור את ראשו להביט אליה, לא כבר היתה קרובה יותר. הפעם היא בר דאגה שלא יוצגו בפניו תיאורי אלימות פשע מפורטים. וכן בכל פעם שהגולם שתכל בצנזורה, היא היתה קרובה אליו יותר ויותר. בשבועות האחרונים, עם איסור צגות הסרטי פשוטים במועדוני לילה, היא היתה צרה לקרובה, עד שהיה ביכולתה להנחית לו ת המכות מבלי שירגיש בכך.

למעשה יכול היה האזרח הישראלי להיות סיר תודה במאור הצנזורה. כל מעשיה בעו רק מדאגה לשלומן ובריאותן. אלא ומרוב דאגה, עברה הצנזורה את הגבול היווני של פעולותיה, ומקבוצת אנשים הפ זמונה על דאגה לשלום הציבור, היא הפכה קבוצת אנשים שראתה כמשימה לעצמה חנך את הציבור, לחשוב במקומו, להחליט מקומו מה ראוי לו לראות ומה לא, מה שוי לפגוע ברגשותיו ומה לא.

הצנזורה אינה המצאה חדישה וגם לא המצאה ישראלית. גדולי היוצרים בכל דורות ובכל הארצות, נפלו קרבן לצנזורים, חשבו וכל יצירותיהם לנועות מדי ועשר ית להשתתף. אולם המיד התגלו דווקא יציר ות אלה כעבור כמה שנים, כציירות מית מנותיות וכעבור שנים נוספות אף נאו מרניות ביחס לתקופה. כל החלטות הצנזרים שבשעתן נראו עליידי בעליהן כמבצעי הצלה חברתיים, התגלו מאוחר יותר כשטות.

אולם מלבד הסכנה שבאיסור ראיית יציר ות מופת אמנותיות, הנחשבות עליידי צנזורים כנועות או כמשחיתות, טמונה צנזורה סכנה נוספת. כאשר מתירים לצנזורה חופש פעולה, היא הולכת ומתרחבת כובשת יותר ויותר שטחים, פוגעת יותר ותר בחופש האזרח.

שתי המגרות העיקריות האלה, שבצמצם יזמה של צנזורה כלשהי, מתגלות ומת חות בצנזורה הישראלית. די לעיין ברשימת סרטים שהצנזורה הישראלית אסרה על זרחי ישראל לראותם בשנה האחרונה כדי הבחין בכך.

5 סרטים נאסרו עליידי הצנזורה, משום יש בהם גילויי אהדה לגרמנים. ברובם אלה רטים אמריקאים בהם מוצגים חיילים גרמ ים מתקופת מלחמת העולם השנייה באור יובי. הטענה לפיה פסלה הצנזורה הצגת רטים אלה היא, שיש בהם כדי לפגוע ברג ותיהם של אזרחים שסבלו מוועות הנאצים. זרהי אחת הטענות המגוחכות ביותר תקופה בה לוחץ ראש-ממשלת ישראל בי מימות את ידו של ראש-ממשלת גרמניה מערבית, ומצאה שגרמניה של היום שוב ינה אותה גרמניה של אתמול, ובתקופה מערבית, הפוגעים יותר מאשר כל סרט לל לפגוע, ברגשותיהם של קרבנות הי וצים.

שני סרטים פסלה הצנזורה הישראלית 5 סרטים נאסרו עליידי הצנזורה, משום יש בהם גילויי אהדה לגרמנים. ברובם אלה רטים אמריקאים בהם מוצגים חיילים גרמ ים מתקופת מלחמת העולם השנייה באור יובי. הטענה לפיה פסלה הצנזורה הצגת רטים אלה היא, שיש בהם כדי לפגוע ברג ותיהם של אזרחים שסבלו מוועות הנאצים. זרהי אחת הטענות המגוחכות ביותר תקופה בה לוחץ ראש-ממשלת ישראל בי מימות את ידו של ראש-ממשלת גרמניה מערבית, ומצאה שגרמניה של היום שוב ינה אותה גרמניה של אתמול, ובתקופה מערבית, הפוגעים יותר מאשר כל סרט לל לפגוע, ברגשותיהם של קרבנות הי וצים.

שני סרטים פסלה הצנזורה הישראלית 5 סרטים נאסרו עליידי הצנזורה, משום יש בהם גילויי אהדה לגרמנים. ברובם אלה רטים אמריקאים בהם מוצגים חיילים גרמ ים מתקופת מלחמת העולם השנייה באור יובי. הטענה לפיה פסלה הצנזורה הצגת רטים אלה היא, שיש בהם כדי לפגוע ברג ותיהם של אזרחים שסבלו מוועות הנאצים. זרהי אחת הטענות המגוחכות ביותר תקופה בה לוחץ ראש-ממשלת ישראל בי מימות את ידו של ראש-ממשלת גרמניה מערבית, ומצאה שגרמניה של היום שוב ינה אותה גרמניה של אתמול, ובתקופה מערבית, הפוגעים יותר מאשר כל סרט לל לפגוע, ברגשותיהם של קרבנות הי וצים.

★★★

זוועה פיוטית

אם יש שמהו שבו נראות פעולות ה הצנזורה כהגינות למבט ראשון, הרי זהו שטח סרטי האימים. 7 סרטים נפסלו השנה משום שלדעת הצנזורים יש בהם תיאורים העשויים להפחיד את הצופה ול זעזעו. רוב הסרטים מסוג זה היו סרטים אמריקאיים, שהם סרטי מדע דמיוני עם תיאורי אימים ומפלצות, בהם שני סרטים מסדרת פרנקנשטיין.

אלה הם סרטים שיתכן ואף מבקר קול נוע אחד לא היה ממליץ ללכת לראותם. אולם, כלום יש בזכותה של הצנזורה לאסור הצגת סרטים מעין אלה? זהו ללא ספק אחד התהומים בהם חרגה הצנזורה מכמכויותיה, נטלה לעצמה תפקיד של ביקורת קולנועית, לא מיעצת בלבד, אלא פסקנית.

כדוגמה אפשר לקחת אחד מרשימת סר טים זאת — עיניים ללא פנים. זהו סרט מהמבעיתים והמוזעזעים שבסרטי האימים ש נוצרו אי פעם. אולם יחד עם זה הוא סרט בעל רמה אמנותית גבוהה, עשוי בכשרון נדיר. יוצרו של הסרט הוא ג'ורג' פרנג'ו, ילדו הבלתי-יוקטי של הקולנוע הצרפתי, איש הגל החדש שהצטיין ביצור סרטים תעודתיים והוו סרטו העלילתי הראשון.

עלילת הסרט עוסקת ברופא מנתח מפור סם (פירי בראטר), שבתו נפצעה בתאונה ופניה הושחתו. כדי להחזיר לבתו את מראה פניה ואת אשרה, חוטף הרופא נערות הור מות לה, מסיר מעל פניהן את עורן כדי להדביקן לבתו. אולם הנסיון הראשון אינו מצליח. כשהרופא חוזר על מעשהו, מתמר דת הבת, רוצחת את עוזרתו וגורמת למותו של אביה.

לא רק הנושא הוא זוועתי. פרנג'ו לא השאיר הרבה מקום לדמיון בתיאוריו. כאשר הרופא מבצע את ניתוחו, מראה הסרט בי פורטרנט כיצד הוא מקלף את עור הפנים של קרבנו. כאשר בתו רוצחת את עוזרתה, נשארת תמונתה על הבד כמשך כמה דקות כשכיון תקועה בגרונה. וכאשר הכלבים

לא יפה!

טוען הממונה על המועצה ל סרטים ומחזות, באסרו את ו של החשפניות תמי אלקיים בהצגה של סטריפטיז במועדו מתנפלים על הרופא לבסוף והורגים אותו, מופיעים ע פניו המרוששים של הרופא. זהו סרט אימים מתחילת סופו, משובץ גזיות, בתיקבורת ופרצופים מעוותים. אולם פרנג'ו לא יצר את סרטו זה כדי להציג זוועות ולשגע צופים. „בכל מקום שם נמצאת האימה — שם השירה“ טען הוא ויצר סרט בעל זוועה פיוטית, עם כל סורד שבהגדרה זו.

מעשיו של הרופא אינם לקוחים מעולם המדע הדמיו מתקבלים על הדעת ואפשריים לפי הישגי הכירורגיה המו פרנג'ו גולל את הסיפור המחריר בצורה הקיצונית מסויימת. אין הבדל, לדעתו, בין מעשי הרופא למעשים המבוצעים בעולם ושאינם מחרידים, משום מה, את הצו כך — אלה המעשים המתחילים בבתי-המסבתיים ומסו בתא הווצאה-להורג, אלה המעשים העוברים מאושיץ ל רושימה.

בניגוד לכל סרטי האימים הדמיוניים, סרטו של פרנג'ו סרט אימים ריאליסטי, המנסה להוכיח שהאימה אורבת הרחוב, בתאונות הדרכים, ברעש באגאדיר. זהו סרט ש שבו הוא מבטא זעקה לחיות בעולם אחר. בהצגות הנסיוניות של הסרט, התעלפו כמה מן הצופי סרט נועד לבעלי עצבים חזקים בלבד ובאולמות בו הוא

זוועה תמונה מתוך הסרט האיטלקי הבריחה הנועות, המספר על בריחת חמישה אסי רים ההורגים זה את זה. הסרט נאסר בשל אימיות מופרזת.

אלימות! תמונה זו גרמה לפסילתו של הסרט פא ריס מיוסקהול, בשל סירוב המפיץ ל הוציאה. במקרים אחרים מתירה הצנזורה הופעות עירום קצרות.

עירום! תמונה זו גרמה לפסילתו של הסרט פא ריס מיוסקהול, בשל סירוב המפיץ ל הוציאה. במקרים אחרים מתירה הצנזורה הופעות עירום קצרות.